

Indenrigs- og Sundhedsministeriet

Dato: 1. juni 2006
Kontor: Sundhedspolitisk kt.
J.nr.: 2004-1660-29
Sagsbeh.: MLA
Fil-navn: svarspm44

Besvarelse af spørgsmål nr. 44 (L 151), som Sundhedsudvalget har stillet til indenrigs- og sundhedsministeren den 29. maj 2006

Spørgsmål 44:

"Ministeren bedes indhente justitsministerens kommentar til vedlagte fra DRs side den 26. maj 2006 "Sjarp kritik af lesbisk ret til kunstig befrugtning" og justitsministerens udtalelse til besvarelse af følgende spørgsmål:

- a) Vil det, at en enlig mand eller kvinde har adgang til adoption, være konventionsstridigt, idet barnet derved kun kommer til at kende en juridisk forældre?
- b) Er det konventionsstridigt, når enlige mødre ikke kan eller ikke ønsker at opgive navnet på et barns fader, og staten accepterer dette i sine procedurer?
- c) Vil en eventuel konflikt i forhold til konventionerne kunne klares ved, at der ikke er anonymitet på donor?"

Svar:

Jeg har anmodet ministeren for familie- og forbrugeranliggender om en udtalelse.

Familiestyrelsen har udtalt følgende, hvortil jeg kan henvise:

"Familiestyrelsen, der er den overordnede administrative myndighed på adoptions- og faderskabsområdet, har fulgt behandlingen af ovennævnte lovforslag i Folketinget, men da lovforslaget vedrører kunstig befrugtning som ressortmæssigt henhører under Indenrigs- og Sundhedsministeriet, finder styrelsen det rigtigst ikke at kommentere den debat om forslaget, der bl.a. fremgår af det vedlagte indlæg fra DR.

Familiestyrelsens svar på de tre spørgsmål er følgende:

Ad a)

Det fremgår af § 5, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 198 af 22. marts 2000 om godkendelse som adoptant, at en ansøger kan godkendes som adoptant, når ansøgeren opfylder de generelle krav til godkendelse af adoptanter, og når ansøgeren i øvrigt kan anses for egnet til at opfostre et adoptivbarn alene eller, hvis ansøgeren er gift, sammen med sin ægtefælle.

Bestemmelsen indebærer, at barnet alene får én juridisk forælder, når det adopteres af en enlig adoptant.

Haagerkonventionen om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner trådte i kraft i Danmark den 1. november 1997.

Det fremgår af konventionens artikel 2, at konventionen finder anvendelse, "når et barn, der har bopæl i en kontraherende stat ("oprindelsesstaten"), er blevet flyttet, er ved at blive flyttet eller skal flyttes til en anden kontraherende stat ("modtagerstaten"), enten efter at det er adopteret i oprindelsesstaten af et ægtepar eller af en person, der har bopæl i modtagerstaten eller med henblik på en sådan adoption i modtagerstaten eller i oprindelsesstaten.

Det fremgår således af Haagerkonventionen på adoptionsområdet, at enkeltpersoners adoption ikke er i strid med konventionen uanset, at adoptionen medfører, at barnet ved adoptionen alene får en juridisk forælder.

Adoption til enkeltpersoner synes heller ikke i øvrigt at være i strid med konventionsretlige forpligtelser.

Ad b)

Det fremgår af § 8, stk. 1, i børneloven fra 1991, at moderen over for statsamtet skal oplyse, hvem der er eller kan være far til barnet. Pligten er som udgangspunkt ubetinget, og der er således ikke som tidligere hjemmel for statsamtet til på et skønsmæssigt grundlag at fritage moderen for at afgive oplysninger om faderskabet.

Der gælder to undtagelser for moderens pligt til at oplyse om sine seksuelle forhold i perioden, hvor hun blev gravid.

Efter lovens § 8, stk. 1, 1. pkt., gælder pligten ikke, hvis en mand efter lovens § 14, stk. 1, har anerkendt faderskabet i og med, at han og moderen har erklæret, at de sammen vil varetage omsorgen og ansvaret for barnet.

Efter lovens § 8, stk. 1, 2. pkt., gælder pligten desuden ikke, hvis der rejses faderskabssag efter, at faderskabet allerede er registreret efter lovens §§ 1-3, eller efter, at faderskabet er anerkendt efter § 14, stk. 1. Denne undtagelse har til formål at sikre en moder, der lever i et ægteskab eller samlivsforhold mv., mod at skulle give oplysninger om sine seksuelle forhold til andre mænd, og undtagelsen bortfalder, hvis det under faderskabssagen fastslås eller må anses for væsentligt bestyrket, at den mand, der er registreret som far, ikke er barnets far.

Moderen vil altså altid – med mindre faderskabet allerede er fastslået

– skulle afgive oplysninger til statsamtet om, hvem er der er eller kan være far til hendes barn. Hvis moderen tilbageholder oplysninger herom, skal statsamtet indbringe sagen for retten, og retten kan efter retsplejeloven pålægge tvangsbøder eller tage vidnet i forvaring.

En mand, der har haft seksuelt forhold til moderen i den periode, hvor hun blev gravid, har desuden efter børnelovens § 6 ret til inden seks måneder fra barnets fødsel selv at tage initiativ til at få prøvet, om han er far til barn. Dette gælder dog ikke, hvis en anden mand allerede er registreret som far til barnet.

De nævnte regler i børneloven er efter Familiestyrelsens opfattelse udtryk for, at der udøves sådanne bestræbelser på at fastslå faderskabet, at de danske regler ikke kan anses for stridende imod konventionsretlige forpligtelser, herunder særligt bestemmelsen i FN's Børnekonventions artikel 7, hvorefter barnet så vidt muligt skal kende og blive passet af forældrene.

Ad c)

Familiestyrelsen forstår spørgsmålet som et spørgsmål om, hvorvidt sæddonorers anonymitet er i strid med konventionsretlige forpligtelser.

Af FN's Konvention om Barnets Rettigheder fremgår af artikel 7 bl.a., at barnet så vidt muligt skal kende og blive passet af forældrene. Af artikel 8 fremgår desuden bl.a., at barnet har ret til at bevare sin identitet, ligesom et barn, der ulovligt berøves sin identitet, skal ydes passende bistand og beskyttelse med henblik på hurtigt at genoprette identiteten.

Danmark ratificerede konventionen den 19. juli 1991 og afgav sin første rapport til Børnekomitéen i 1993. I 1995 bemærkede Børnekomitéen i sin endelige rapport generelle afsnit, at komitéen så "en mulig modsætning mellem konventionens bestemmelser herom [barnets ret til at kende sin oprindelse] og Danmarks politik i forbindelse med kunstig befrugtning".

Spørgsmålet blev imidlertid ikke nærmere berørt i rapportens afsnit med forslag og anbefalinger til den danske stat, og spørgsmålet er heller ikke efterfølgende blevet rejst på ny, heller ikke efter vedtagelsen af lov om kunstig befrugtning i forbindelse med lægelig behandling, diagnostik og forskning m.v. i 1997, som i 1998 foranledigede, at sæddonorernes anonymitet i Danmark blev omtalt på ny i Danmarks anden rapport til Børnekomitéen.

Der ses ikke bortset fra FN's Børnekonvention at være konventionsforpligtelser af relevans for spørgsmålet."